

INTERNET A AUTORSKÉ PRÁVO

Jiří Čermák, 10.3 a 31.3. 2016

I. Užití díla prostřednictvím internetu

II. Odpovědnost za obsah zpřístupněný na internetu

- Odpovědnost a vlastní obsah
- Odpovědnost za cizí obsah

I. UŽITÍ DÍLA PROSTŘEDNICTVÍM INTERNETU

UŽITÍ DÍLA PROSTŘEDNICTVÍM INTERNETU - přehled

- Prohlížení webových stránek (browsing)
- Zpřístupnění díla prostřednictvím Internetu
- Stahování díla z Internetu
- Zvláštní případy nakládání s dílem na Internetu
 - sdílení v peer to peer sítích (BitTorrent, KaZaA, DC atp.)
 - odkazy (hyperlinks), včetně embedded links
 - streaming
 - Video on Demand (VoD)
 - televizní a rozhlasové vysílání po Internetu (webcasting)

PŘEDMĚT OCHRANY

- definice díla (§2 AZ)– v podstatě vše (fotografie, text, software, hudební a filmové klipy)
- výjimky:
 - ne: vzorce, myšlenky, postupy ...
 - bez ochrany: úřední dílo, lidová tvořivost, kroniky, polit. Projevy ...
 - webová stránka = autorské dílo
- + práva související s autorským právem (výkonní umělci, výrobce zvukového / obrazově-zvukového záznamu, vysílatel)
- + databáze

PROHLÍŽENÍ INTERNETU (BROWSING)

Prohlížení webových stránek („surfování po internetu“)

- vzniká řada kopií (rozmnoženin) (grafická paměť, přechodné soubory na disku atp.)
- rozmnožování díla (§ 13 AZ)
- licence pro dočasné rozmnoženiny (§38a odst. 1 AZ)
- Nutné kopie vs. kopie ulehčující provoz (caching)
- SD EU: *Rozsudek PRCA (C-360/13)* (pouhým prohlížením díla na internetu nedochází k zásahu do autorských práv k tomuto dílu)

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DÍLA (UPLOAD)

Zpřístupnění na www/ftp/peer to peer

- rozmnožování díla (§ 13 AZ)
- sdělování díla veřejnosti (§ 18 AZ)

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DÍLA (UPLOAD)

sdělování veřejnosti (§ 18 odst.1 anebo 2):

veřejnost = 2 a více (široký výklad)

⇒ zahrnuje: stránky s omezeným přístupem
(placené stránky, podnikové sítě (Intranet))

SD EU : o sdělování díla veřejnosti se jedná tehdy, je-li současně přítomen prvek „sdělování díla“ a toto dílo je sdělováno „veřejnosti“.

ODBOČKA – SDĚLOVÁNÍ VEŘEJNOSTI VS. ZPŘÍSTUPŇOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Základ úpravy: Smluva SODV o právu autorském (WCT) a Smlouva SODV o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (WPPT)

Směrnice: 2001/29/ES o harmonizaci některých aspektů aut. pr. a práv souv. v Informační společnosti (**InfoSoc Směrnice**)

Směrnice rozlišuje mezi širším „sdělováním veřejnosti (communication)“ (čl. 3 odst.1) a užším „zpřístupňováním veřejnosti (make available)“ (čl. 3 odst.2), přičemž pouze „právo na zpřístupňování veřejnosti“ přiznává výkonným umělcům, vysílatelům, výrobcům zvukových záznamů / zvukově obazových záznamů

srovnej AZ: (rozdíl mezi § 18 odst. 1 a § 18 odst. 2 AZ je zachován, ale obě skupiny práv AZ přiznává všem nositelům práv)

Je to v souladu se Směrnicí?

C-More Entertainment: (*C More Entertainment AB v Linus Sandberg*, C-279/13)

- live stream (webcasting) hokejových zápasů
 -> **nejde o autorské dílo**
- nejde o zpřístupňování veřejnosti (ve smyslu čl. 3 odst. 2 Směrnice, § 18 odst. 2 AZ)
 (jde o live streaming – tedy ekvivalent televizního vysílání, není splněna podmínka „mít k němu přístup na místě a v čase podle své volby“)
- jde však o sdělování veřejnosti (ve smyslu čl. 3 odst. 1 Směrnice, § 18 odst. 1 AZ)
 - > Směrnice však nepřiznává výlučná práva na „sdělování veřejnosti“ vysílatelům tj. live streaming sportovní události (která není autorským dílem) není podle Směrnice chráněn.

AVŠAK SD EU uzavřel, že národní legislativa může vysílatelům poskytnout širší ochranu, než Směrnice (tj. i na úkony sdělování veřejnosti podle čl. 3 odst. 1 Směrnice, § 18 odst. 1 AZ)

- > **rozšířená ochrana (nejen) vysílatelů podle Autorského zákona je v souladu s právem EU**

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DÍLA (UPLOAD)

všechna díla bez rozdílu

výjimky:

- volná díla (gutenberg.org),
- citace,
- další nejsou

(t.j. zahrnuje i nekomerční užití,
užití díla převzatého odjinud z Internetu atp.)

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DÍLA (UPLOAD)

Zpřístupnění jednoho díla – trestněprávní odpovědnost:

(jedno dílo na filesharingovém serveru = neoprávněný zásah do autorského práva)

NS (5 Tdo 196/2014):

míra neoprávněného zásahu do práv chráněných autorským právem je nižší než nepatrná

-> formální znaky přečinu nejdou naplněny

-> NEJDE o trestný čin

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DÍLA (UPLOAD)

- třeba získat oprávnění (licenci)
- praktické potíže
 - kolektivní správa
 - různá práva k jednomu dílu
(práva související)

STAHOVÁNÍ DÍLA (DOWNLOAD)

stažení koncovým uživatelem (a uložení na HDD)

- rozmnožování (§ 13 AZ)

výjimky: volná díla
 volná užití (pro osobní potřebu)

STAHOVÁNÍ DÍLA (DOWNLOAD)

volná užití (§ 30 AZ)

- software a el. databáze (NE) vs. ostatní (ANO)

podmínky aplikace:

- jiné dílo než software / el. databáze
- fyzická osoba
- osobní potřeba (např. ne pro podnikání)
- žádný jiný účel (zákaz např.dále půjčovat/ šířit)
- ? pouze jedna rozmnoženina ? (NE - 5 Tdo 234/2009)
- třístupňový test

STAHOVÁNÍ DÍLA (DOWNLOAD)

volná užití (§ 30)

spor:

„legální“ vs. „nelegální“ zdroj (§ 29 AZ)

třístupňový test (§ 29/1 AZ)

(výjimka v zákoně, užití není v rozporu s běžným užitím díla, nejsou nepřiměřeně dotčeny opr. zájmy autora)

Rozsudek NS 5 Tdo 234/2009 (legalita zdroje nehraje roli)

vs.

C-435/12 *ACI ADAM E.A.*

STAHOVÁNÍ DÍLA (DOWNLOAD)

Rozsudek NS 5 Tdo 234/2009

- úmyslný trestný čin
- skutečná vědomost o protiprávnosti jednání (tj. stahováním z nelegálního zdroje dochází k neoprávněnému užití autorského díla)
- nejistý výklad autorského zákona nelze použít v neprospěch obviněného

C-435/12 *ACI ADAM E.A.*

- pro účely výjimky užití pro osobní potřebu je třeba odslišovat legální a nelegální zdroj
- výjimka se vztahuje pouze na pořízení rozmnoženiny z legálního zdroje

??? jak dalece musí uživatel „zkoumat legálnost zdroje“ a jak posoudit jeho „vědomost o legálnosti / nelegálnosti zdroje“

trestní vs. soukromoprávní odpovědnost

POSKYTOVÁNÍ ODKAZU (hyperlinking)

- je poskytnutí odkazu (hyperlinking) na dílo jeho užitím? (např. jeho sdělováním veřejnosti)?
- je poskytnutí odkazu (hyperlinking) na neoprávněně zpřístupněné dílo (např. pirátské stránky) postižitelné?

Rozhodnutí SD EU: C-466/12 SVENSSON E.A.
C-348/13 Bestwater International
(embedding)

Původně též: C-279/13 C More Entertainment

POSKYTOVÁNÍ ODKAZU (hyperlinking)

C-466/12 SVENSSON E.A.

Článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že jsou na jedné internetové stránce uvedeny **hypertextové odkazy** na díla, která jsou **volně dostupná** na jiné internetové stránce, nepředstavuje sdělování veřejnosti podle tohoto ustanovení.

V AJ: **clickable links**, v NJ: **anklickbare Links**

povaha odkazu (běžný odkaz vs. embedded link)

??? běžný (klikatelný) odkaz vs. embedded link (inlining)

- co to je „volně dostupný“ (pojem „nové veřejnosti“)
- Svensson: nečiní rozdíl v užití technologii, **nejde o užití díla, pokud nejde o případ sdělování nové veřejnosti** (např. obejitím technické ochrany, která umožňovala přístup k dílu jen registrovaným uživatelům - paywall)

povaha odkazu (embedding)

C-348/13 Bestwater International

- specificky se zabývá **embedded** linkem

tj. je užitím díla, pokud do své stránky pomocí embedded linku vložím video např. z YouTube?

Samo o sobě není užitím díla, pokud (i) na stránce kde je (embedded) obsah originálně zpřístupněn, je tento obsah veřejnosti volně k dispozici (t.j. přístup k němu není omezen) a tedy nejde o novou veřejnost a (ii) nedošlo k použití jiných technických prostředků k sdělování díla než při originálním zpřístupnění. (viz TV Catchup – viz dále)

Navazuje na Svensson, proto soud nerozhodl rozsudkem

odkaz na legální vs. nelegální obsah

??? hraje roli, zda bylo odkazované dílo zpřístupněné legálně či nelegálně??? - *Svensson: byla posuzována situace, kdy dílo bylo zpřístupněno oprávněně, změnil by se závěr, kdyby tomu bylo jinak?*

odkaz na legální vs. nelegální obsah

- Stále zůstává nejisté, jak posoudit linking (včetně embeddingu) v případě kdy dílo bylo zpřístupněno neoprávněně.
 - názor a) má to vliv; jde o novou veřejnost (oproti tomu, jakou veřejnost měl na mysli autor, když udělil souhlas k užití (který nezahrnul zpřístupnění díla na internetu)
 - názor b) nemá to vliv, fakticky o novou veřejnost nejde (stejná veřejnost je dílo již zpřístupněno, byť neoprávněně)
- Převažující názor: asi to nemá vliv (viz Bestwater) -> poskytovatel odkazu by však mohl být (spolu)odpovědný podle principů (spolu)odpovědnosti za cizí obsah

odkaz na legální vs. nelegální obsah

5 Tdo 271/2013 a 8 Tdo 137/2013 (případ Tulipán)

– je to rozhodující, odkaz (ve formě embedded linku) na neoprávněně zpřístupněný odkaz je zásahem do autorského práva

vs.

probíhající řízení:

C-160/15 (GS Media)

C-527/15 („Stichting Brein“ nebo „Filmspeler“)

UŽITÍ V RÁMCI PEER TO PEER SÍTÍ (P2P)

- p2p:
- centralizované vyhledávání (Napster)
 - decentralizované vyhledávání (KaZaA, Gnutella, Bit Torrent)

Bit Torrent – odpovědnost za zpřístupnění metadat?
(piratebay.org) – rozhodnutí ve věci PirateBay

odpovědnost uživatelů (za vlastní obsah) vs. odpovědnost
provozovatele sítě / tvůrce potokolu atp. (za cizí obsah)

UŽITÍ V RÁMCI PEER TO PEER SÍTÍ

- odpovědnost uživatelů
 - vystavení (sdílení, sharing)
 - = sdělování díla veřejnosti (§ 18/2 AZ)
 - stažení (download)
 - = rozmnožování
 - (často kryto ust. o volném užití)

Pozor: Někdy není lehké určit, jakého jednání se uživatel dopustil (tj. může sdílet, aniž by o tom věděl)

STREAMING

VIDEO NA POŽÁDÁNÍ – VoD, Video on Demand (není v reálném čase):

- např. YouTube
- sdělování díla veřejnosti (§18 odst. 2 AZ)

STREAMING

WEBCASTING (v reálném čase):

- sdělování díla veřejnosti (§18 odst.1 AZ)
- jde vlastně o ekvivalent televizního vysílání (sportovní televizní přenosy z OH)
- pokud jde o streaming skutečného televizního vysílání: další užití díla (televizního vysílání):
 - *TV v. TV Catchup (C-607/11)*
 - jde o nové (další) užití (sice nejde o novou veřejnost, ale jde o novou technologii – nové medium)
 - IPTV: jako kabelová televize -> povinná kolektivní správa (§96, odst. 1, písm. c) AZ)

STREAMING

- nástroje na ukládání streamovaného obsahu (videa atp.) (např. YouTube downloader)
- nejde o obcházení technických prostředků ochrany práv ? (§ 43 odst. 3 AZ)
- omezení pořizování rozmnoženin (*copy control*)
- Podle mne nikoliv, pokud (i) jde o obsah, který je ve streamované podobě volně a bez omezení dostupný a (ii) nebude žádným způsobem obcházet, prolamovat či jinak překonávat technickou ochranu (např. šifrování atp.) která je určena k tomu, aby zamezila ukládání streamovaného obsahu;

II. ODPOVĚDNOST ZA OBSAH ZPŘÍSTUPNĚNÝ NA INTERNETU

VLASTNÍ VS. CIZÍ OBSAH

rozlišení faktické, podle způsobu nakládání s obsahem

a) vlastní obsah:

odpovědný je ten, kdo s obsahem nakládá způsobem, který definuje daná právní oblast:

- autorská práva: užívá dílo ve smyslu aut.z.
- práva k OZ: užije OZ k označování výrobků či služeb
- ochrana osobních údajů: zpřístupní na internetu osobním údaje

Jde zejména o situace, kdy uživatel (poskytovatel obsahu):

- vytvoří či jinak primárně zpřístupní obsah
- převezme či jinak si „přivlastní“ obsah
 - jde o přivlastnění obsahu ???:
 - připojení vlastní reklamy k dílu (např. k video klipu na YouTube)?
 - umožnění inzerci na základě klíčového slova zadaného uživatelem, které představuje OZ třetí strany
 - moderace obsahu vkládaného uživateli (např. diskuze pod článkem)
 - embedded linking volně dostupného díla
 - > nejde o přivlastnění, na takový obsah je teba hledět jako na cizí

b) cizí obsah:

nedochází k užití obsahu (způsobem, jaký předjímá daná právní oblast), ale k napomáhání takovému užití třetí stranou (poskytovatelem obsahu) (např. sdělování díla veřejnosti)

typicky jde o poskytovatele internetových služeb (ISP)

- poskytují služby, které umožňují / usnadňují / podporují jednání třetích stran

Příklady druhů ISPs:

- poskytovatel připojení (např. T-Mobile, UPC...)
- poskytovatel volného prostoru (Volny, Seznam atp...)
 - cloudové služby
- poskytovatel webové platformy
 - specializovaná uložiska (Megaupload, Ulozto...)
 - platformy pro přehrávání videa (YouTube)
- poskytovatel vyhledávacích služeb (Google, Seznam ...)
- provozovatel internetových dražeb / zprostředkovatel internetových obchodů (eBay, Aukro...)
- provozovatel blogů a diskuzních skupin (Bloguj.cz...)

ODPOVĚDNOST ZA VLASTNÍ OBSAH

vlastní obsah: -> “přímá“ odpovědnost
= každý je odpovědný za vlastní obsah

Podmínky vzniku odpovědnosti, práva a nároky z porušení povinnosti atp. vyplývají převážně ze zvláštního právního předpisu ve spojení s obč. zákoníkem

ODPOVĚDNOST ZA CIZÍ OBSAH

cizí obsah: -> “nepřímá” odpovědnost

= odpovědnost za cizí obsah je omezena:

k jejímu vzniku (i) musí být naplněny obecné předpoklady pro vznik odpovědnosti a (ii) nesmí být splněny podmínky vylučující tuto odpovědnost (meze odpovědnosti; tzv. bezpečný přístav)

(i) základ odpovědnosti

Není specificky upravena odpovědnost za škodu způsobenou “pomocí” či jinou formu „účastenství“

Uplatní se § 2910 (dříve § 420) ObčZ ve spojení s § 2900 (dříve § 415) ObčZ

??? je vůbec porušena povinnost podle § 2900 (dříve § 415) ObčZ (obecná prevenční povinnost“ ??? - Třeba posoudit případ od případu zejména se zřetelem k jednoznačnému ustanovení vylučujícímu povinnost monitorovat (viz dále)

??? lze uplatnit § 2924 (dříve 420a odst. 2 písm . a) ObčZ (škoda z provozní činnosti) – Nikoliv

(ii) meze odpovědnosti

zákon č. 480/2004 o některých službách informační společnosti
("ZNSIS")

§ 3 - odpovědnost za přenášené informace

§ 5 - odpovědnost za obsah ukládání informací

- mohl-li vědět anebo věděl

- má vliv na poskytovatele informací („přivlastnění cizího obsahu“)

§ 6 - není povinnost ISP dohlížet na obsah / kontrolovat obsah

!! nesprávná implementace Směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu

Směrnice odpovědnost nezakládá, ale vylučuje (tj. stanoví meze odpovědnosti, nikoliv předpoklady odpovědnosti), tzv. bezpečný přístav (safe harbour)

Meze odpovědnosti (bezpečný přístav):

- vztahují se na všechny druhy odpovědnosti (soukromoprávní, správní, trestní)
- nedotýkají se nároků na zdržení se jednání / odstraňovacích nároků (injunctive relief)

Typické příklady nepřímé odpovědnosti:

- Odpovědnost za škodu – omezena či vyloučena (podle povahy ISP)
- Trestněprávní / správní odpovědnost – omezena či vyloučena (podle povahy ISP)
- Odstraňovací nárok / zdržovací se nárok - nedotčeny
- Nárok na vydání bezdůvodného obohacení – asi nedotčen, ale v praxi se těžko uplatní

ODPOVĚDNOST PODLE DRUHŮ ISPs

1. Poskytovatel připojení

- **vyloučena** odpovědnost za přenášený obsah (§ 3 ZNSIS; čl. 12 Směrnice o el. obchodu)
 - výjimky: je původcem přenosu nebo volí příjemce přenášeného obsahu nebo volí či mění přenášený obsah
- nárok na odstranovací nárok (blokace přístupu k závadnému obsahu) **nedotčen**
 - C-314/12 UPC Telekabel Wien* - možnost uložit blokování přístupu ke stránkám (filtrování atp.); žalobce nemusí specifikovat konkrétní způsob, jak toho dosáhnout
- nárok na vydání bezdůvodného obohacení **asi nedotčen** (ale nepřichází do úvahy)

2. Poskytovatel hostingu

(poskytovatel volného prostoru, úložiště, cloudové služby, diskuzní fóra a blogxy, aukční servery...)

- odpovědnost za obsah ukládání informací omezena pouze na situaci
- mohl-li vědět anebo věděl a neodstranil
v praxi: oznámení
výjimka: má vliv na poskytovatele informací („přivlastnění cizího obsahu“)
- nárok na odstraňovací nárok (blokace přístupu k závadnému obsahu)
nedotčen
- nárok na vydání bezdůvodného obohacení – asi nedotčen, ale
pravděpodobně nebude založen

Žádné další podmínky nelze uplatnit !!

„výkladové stanovisko“ Ministerstva průmyslu a obchodu ČR **zjevně nesprávně** uvádí:

„Je-li si poskytovatel služby informační povinnosti, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživateli, vědom, že vyše jeho příjmů nebo vynosů přímo souvisí s mirou protiprávního obsahu ukládaných uživateli, nemůže se dovolávat toho, že neodpovídá za tento obsah podle § 5 zákona č. 480/2004 Sb.“

V jednoznačném rozporu se zákonem, Směrnicí o elektronickém obchodě i judikaturou SD EU (Google France, L'Oréal – viz dále) i judikatura národních soudů čl. států EU

Směrnice o el. obchodě neobsahuje ustanovení uvedené v americkém DMCA, podle kterého ISP ztratí „bezpečný přístav“ za podmínek víceméně identických s podmínkami uvedenými ve stanovisku.

Google vs. Louis Vuitton a další (C-236/08, C-237/08, C-238/08)

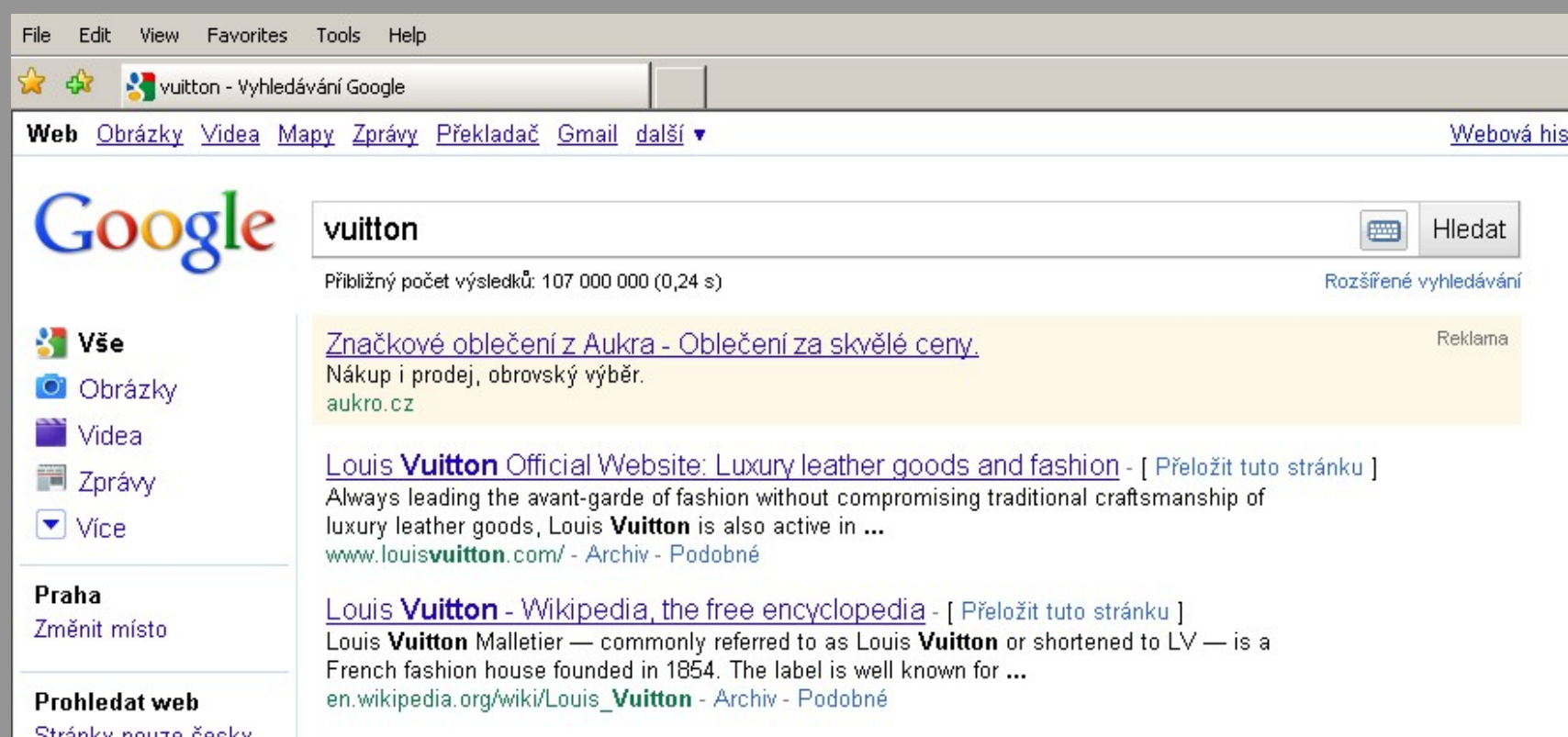
L'Oreal a další vs. eBay (C-324/09)

Google vs. Louis Vuitton a další (C-236/08, C-237/08, C-238/08)

Odpovědnost za zneužití ochranných známek v rámci služby Google Adwords;

Google AdWords:

- klíčová slova, které si zaplatí / rezervuje inzerent
- zobrazení placeného inzerátu na základě zadaného klíčového slova při vyhledávání
- klíčová slova : často ochranné známky

Závěry SD EU:

- Užitím ochranných známek v rámci AdWords dochází užití ochranné známky v obchodním styku; toto užití však činí zadavatel inzerce, nikoliv Google
- Na Google se uplatní ve vztahu k případné spoluodpovědnosti ustanovení čl. 14 Směrnice o elektronickém obchodu (§ 5 ZNSIS) (bepečný přístav – hosting)

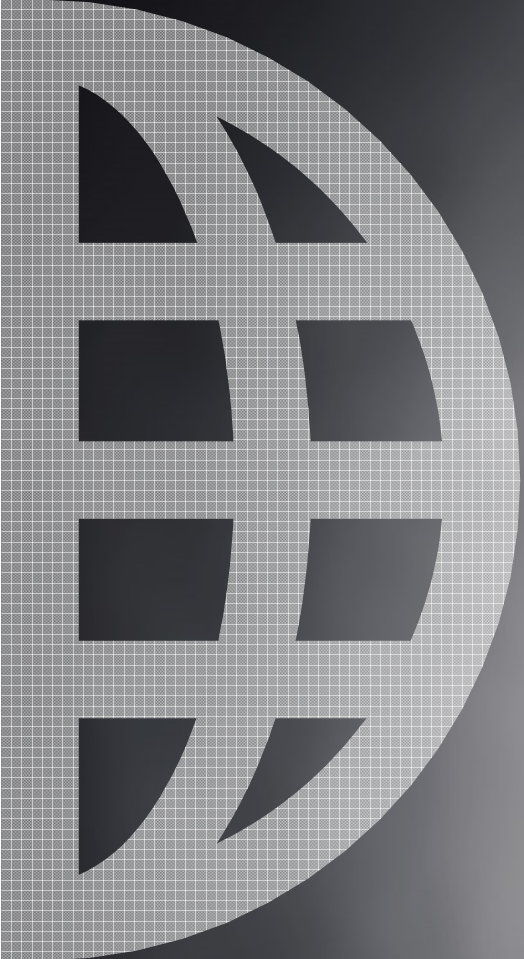
L'Oreal a další vs. eBay (C-324/09)

- Stanoví (mimo jiné) možnost soudům nařídit, aby ISP přijal přiměřená opatření k předcházení dalšímu porušování práv daného druhu (nejde však o obecnou prevenční povinnost !)
 - např. povinnost vydat identifikační údaje o uživateli, který porušil práva žalobce
 - zabránit opakovanému zpřístupnění daného závadného obsahu (viz content ID u YouTube)

Odpovědnost za cizí obsah – bez zvláštní úpravy (nelze použít omezenou odpovědnost podle ZNSIS / Směrnice o el. obchodu)

- Poskytovatelé odkazu (odkaz na a nelegální obsah)
- Poskytovatelé vyhledávacích služeb (odpovědnost za vyhledání obsahu porušující práva třetích stran)

-> posoudit odpovědnost podle obecných principů OZ (§ 2910 (dříve § 420) ObčZ ve spojení s § 2900 (dříve § 415) ObčZ) (zejména příčinnou souvislost a porušení / neporušení obecné prevenční povinnosti)

Děkuji za pozornost

Jiří Čermák

Baker & McKenzie s.r.o., advokátní kancelář

Tel: +420 23604 5001

Fax: +420 23604 5055

jiri.cermak@bakermckenzie.com